

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: DIMITRIE ALEXANDRESCO

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Înalta Curte de Casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESADESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla. . . 45 lei
3 luni 20
6 luni 10
Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI
Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 16/98 —

S U M A R

— **Registre neregulate?** de d-l avocat Trancu-Iași.
— **Necesitatea înființării unei a doua secțiuni la Trib. Botoșani**, petiție adresată Decanatului avocaților Botoșani, de d-l avocat George Neculau.

JURISPRUDENȚĂ:

— **Casație s.-unite: Petre Ștefan cu Petre G. Ștefan** (Incheierile prin cari fie judele de ocol, fie tribunalul, ca primă instanță, ordonă eșirea din individuire fiind adevărate hotărârile de fond, ele sunt supuse apelului deosebit de hotărârea care confirmă împărțea efectuată);

— **Tribunalul comercial Ilfov: August Zwölfer cere legalizarea unui extras de cont** (Când un comerciant nu are ținute în regulă registrele sale comerciale, conform art. 51 cod. com. nu poate obține legalizarea unui extras de cont, spre a se putea servi în justiție cu dânsul);

— **Judecătoria ocol I rural Craiova: Sima Boscovici, contestație la executare** (Dacă partea judecată în lipsă a făcut opoziție contra cărții de judecată pronunțată în lipsa sa, și acea opoziție a fost perimată, efectul perimării unei opozițiuni fiind a se da cărții de judecată opozată autoritatea lucrului judecat, partea nu mai poate uza și de calea apelului), cu o **Notă critică** de d-l avocat Dem. D. Stoenescu.

Rezumatul Jurisprudenței Curții noastre de Casație

Curtea de Casație s.-unite: Daruri manuale. — Dacă asemenea daruri sunt supuse la taxa de înregistrare. — Art. 51 din legea timbrului.

Curtea de casație s. I. No. 1: Recurs omiso medio. — Apel și opoziție respinse ca nesustinite. — Motive de recurs bazate pe prescripție și pe autoritatea lucrului judecat. — Respingerea lor; **No. 2:** Recurs în casație. — Recurs neregulat. — Părăsirea lui și facerea unui nou recurs regulat. — Admisibilitatea celui d'al doilea recurs dacă e făcut în termen și nu s'a dat o decizie asupra primului recurs; **No. 3:** Interdicțiune. — Prova cu martori spre a se dovedi o stare de smintelă obijnuită, iar nu accidentală. — Inadmisibilitatea unei asemenea probe, când interdicțiunea nu fusese admisă nici chiar cerută. — Art. 449 cod. civ.

Casație s. II: No. 1: Legea proprietarilor. — Contestație. — Dreptul de apel contra hotărârii dată asupra contestației. — Admisibilitate. — Art. 12 și 13 l. proprietarilor; **No. 2:** Acțiune publică. — Intentarea ei de către bărbat, pentru lovirea săvârșită contra soției. — Admisibilitate. — Art. 5 al. 3 proc. pen.; **No. 3:** Reglement comun. — Contravenție de simplă poliție. — Competința judecat. de pace. — Art. 385 al. 9 cod. pen. și 51 l. j. p.; **No. 4:** Fals în acte publice. — Agent de percepție. — Trecerea în cotorul recipiselor mai puțin. — Insușirea diferenței. — Ordinul ilegal al superiorului. — Dacă apără de răspundere. — Articolul 124 c. p.

Casație s. III: No. 1: Fonciar. — Scutire. — Proprietățile statului. — Impunerea lor la zecimile comunale și județene. — Art. 12 al. e din l. impoz. fonciar; **No. 2:** Patentă. — Arendaș. — Stabilirea ei după valoarea locativă. — Scutirea de taxa proporțională. — Art. 2 l. patentelor; **No. 3:** Patentă. — Arendaș de terenuri petrolifere. — Impunere cu patentă de 1%; **No. 4:** Taxe succesoriale. — Legatar universal. — Sumă lăsată spre a fi constituită dotă unei fete. — Plata taxei și pentru acest legat, la deschiderea succesiunii, iar nu la epoca măritului. — Art. 48, 49, 64, 65 și 73 l. timbrului și 888, 1017 și 1018 cod. civ.

Registre Neregulate!?

Tribunalul Ilfov Secția Comercială prin jurnalul No. 1073 din 15 Oct. 1912*) respinge cererea comerciantului August Zwölfer de a i se legaliza un cont corent pentru motiv că registrele nu ar fi regulat ținute.

Temeiurile Tribunalului sunt următoarele: Registrele au fost prezentate spre încheiere și viză la 15 Februarie 1912 și prin urmare operațiunile de la 1 Ianuarie 1912 și până la 15 Februarie 1912 nu au fost trecute conform art. 23 cod. com. — Urmează astfel a se presupune — continuă Tribunalul de Ilfov — că cu aceeași întârziere se țin toate operațiunile în acest registru, care fiind ținut în acest chip, nu mai poate reprezenta copia fidelă și nealterabilă a operațiunilor comerciale efectuate și deci registrul este în mod neregulat ținut.

Incheierea Tribunalului comercial de Ilfov a adus o gravă perturbare în afacerile comerciale și este de natură a aduce atingeri multor interese.

Tribunalul poate respinge cererea de legalizare a extraselor?

Să examinăm în prim loc chestiunea dacă Tribunalul era în drept să respingă legalizarea. Copiile după registre se liberează conform art. 32

*) A se vedea publicat în acest număr la pag. 18.

din legea pentru autentificarea actelor care prevede: «Tribunalul de comerț și în orașele unde nu sunt asemenea tribunale, tribunalele civile vor avea căderea a certifica exactitatea copiilor extrase din registrele comerciale, menționându-se în certificate dacă aceste registre sunt sau nu ținute în conformitate cu descrițiunile legii comerciale».

Potrivit dar acestui text de lege tribunalul nu putea refuza certificarea, ci avea numai îndatorirea de a menționa în certificat dacă sunt ținute în conformitate cu legea sau nu. Când negustorul s'ar fi servit în litigiu de acel extras s'ar fi discutat contradictoriu intru cât registrul este sau nu este regulat ținut.

Registrele erau neregulate ?

Dar mai departe: Tribunalul își asumă mare răspundere față cu reputațiunea unui comerciant când declară că registrele sunt neregulate. Pentru ce neregulate ? Pentrucă unele operațiuni au fost trecute cu întârziere ?

Să vedem practica lucrurilor. La sfârșitul anului comercial, comerciantul este obligat să încheie bilanțul său. Pentru încheierea bilanțului este nevoie de o serie de preparative: Inventarul, trimitere și primire de extrasuri de conturi corente, etc. Preparativele bilanțului durează mai mult sau mai puțin după importanța întreprinderii. La o fabrică, de exemplu, facerea inventarului poate dura o lună, două sau mai mult. Când pregătirile pentru bilanț sunt terminate, atunci se face operațiunile necesare încheierii bilanțului în jurnal și se trec articolele de închidere. În speța noastră, Casa Zwolfer și-a terminat bilanțul la 15 Februarie 1912, când și-a prezentat registrele spre încheiere și viză pentru sfârșitul anului comercial 1911.—În același timp Casa de comerț își continuă afacerile sale și operațiunile de la 1 Ianuarie 1912 până la 15 Februarie 1912 puteau fi scrise sau în jurnal lăsându-se un spațiu gol pentru înscrierea operațiunilor bilanțului (acesta nu se practică de oarece judecătorii când văd că s'au scris operațiuni după locul unde viza trebuie pusă refuză să o mai dea) sau mai bine, și în mod general așa se face, se scriu operațiunile în strață și după încheierea bilanțului și obținerea vizei de la Tribunal, se trec în jurnal.

Sunt mulți comercianți cari încep anul nou în registre noi așa că restul foilor după viză este lăsat liber, urmând a fi anulate de judecători cu ocaziunea vizei.

Comercianții sunt obligați dar de a împăca cerințele legii, mai grele la noi, ca oriunde, cu necesitățile și practica comerțului. Într'adevăr, la noi, conform art. 27 Cod. Com. registrele vor fi prezintate spre încheiere și viză la finele fiecărui

an comercial, ceea ce înseamnă că anul comercial trebuie încheiat când se face formalitatea vizei, și încheierea nu se poate face de cât prin bilanț. În legislațiunea franceză (art. 10 Cod. Com.) se spune: «Le livre journal et le livre des inventaires seront parafés et visés une fois par année»; în legislația italiană (art. 23 Cod. Com.) «una volta all'anno», ceea ce nu implică vizarea la finele anului comercial, ci independent, la orice epocă. Legiuitorul n'a înțeles la noi ca vizarea să fie precis la data când e înscrisă ultima operațiune, de exemplu la 31 Decembrie 1912 am scris ultimul articol, viza să fie dată de Tribunal tot la 31 Decembrie 1912. Aceasta cu atât mai mult cu cât imposibilitatea a fost recunoscută de vechiul nostru legiuitor comercial, care și din acest punct de vedere ca și din multe altele este superior celui nou. Într'adevăr în Cod. com. român de la 1840, care a fost în vigoare până la 1887, se vorbea la art. 9 de viza *catastihului jurnal* și *catastihului-catagrafiilor* ce se prevedea: «De se va întâmpla a nu putea găti neguțătorul *catastih*ele sale până la sfârșitul anului, va avea soroc încă de trei luni din anul următor, în curgerea cărui soroc va fi neapărat dator a le înfățișa la Tribunal spre încheiere». Prin urmare vechea lege comercială dădea termen de trei luni pentru vizare. Legea nouă comercială derogă de la dispozițiunile legii italiene și franceze cerând vizarea la finele anului comercial, și în același timp nu dă înlesnirea pe care vechea lege o dădea de a se prezenta registrele la viză în cursul a trei luni, și atunci se ajunge la interpretări de felul celei pomenite mai sus a Tribunalului de Ilfov.

Interpretarea art. 23 Cod. Com.

Să trecem acum și să examinăm interpretarea art. 23 Cod. Com. — Codul comercial obligă pe comerciant ca să înscrie în jurnal pe fiecare zi. Înseamnă oare această prescripție că la sfârșitul zilei operațiunile comerciale să fie înscrise în jurnal ? Este imposibil și chiar în instituțiunile cele mai mari, mai solide și cu operațiunile cele mai simple, înscrierea în jurnal se va face după strață a doua zi, ceea ce ar însemna că registrele sunt neregulate !

Legiuitorul cere a se înscrie în jurnal operațiunile pe fiecare zi. Această expresiune nu trebuie luată în sine propriu, căci de multe ori ar fi imposibil la un comerț mare ca toate tranzacțiunile încheiate într'o zi să fie operate în jurnal chiar în aceea zi. Scopul adevărat al cuvintelor menționate e *zi cu zi*, adică să fie trecute în jurnal în ordinea în care s'au săvârșit, fără a da naștere la o neregularitate, ne spune în cursul său Profesorul V. Dimitriu de Iași. La

noi iarăși legiitorul a derogat de la legislația franceză și italiană care prevăd: «*Qui présente, jour par jour* (art. 8 fr.), *che presente giorno per giorno* (art. 21 ital.). Așa dar, vom interpreta art. nostru 23 în sensul că operațiunile în jurnal trebuie scrise în *ordine cronologică* și nu că ele trebuie scrise chiar în ziua în care s'au efectuat. Cu toată redacțiunea naivă a articolului, noi îl vom aplica tot în sensul italian (*Dumitrescu* Cod. Com. Vol. I, No. 660). Chiar prezentarea zi cu zi, cum o cere Codul italian, autorii o admit numai în caz de posibilitate, deoarece unele operațiuni nu se execută în aceeași zi și e nevoie de câte-va zile pentru evitarea inutilităților și pericoleloaselor stornuri (Vezi Vidari, Vol. I, No. 519, citând pe Ferloni: *Appunti e memorie sulla ordinazione del libro giornale*). Sunt comercianții mici cărora nu le dă mâna de a avea un contabil care să vie în fiecare zi să le înscrie operațiunile. Acești comptabili trec odată sau de două ori pe lună operațiunile în *ordine zilnică*; oare aceștia nu au registrele regulate?

Art. 51 Cod. Com.

Tribunalul de Ilfov se referă la art. 51 care prevede că «Registrele pe cari comercianții sunt obligați a le avea și cari nu vor fi ținute în regulă și nici investite cu formele prevăzute de lege nu sunt permise a face probă în justiție». În primul loc, chestiunea aceasta nu o voi discuta la liberarea copie legalizate care trebuie, în orice caz liberată conform art. 32 din legea autentificării actelor. Dar chiar așa, în codul nostru nu poți afirma că registrele sunt neregulate când nu sunt investite cu formele cerute de lege, căci legea spune: *nu vor fi ținute în regulă și nici investite*. Pot avea registre în perfectă regulă fără a fi investit cu formele legale, de exempl'u nevizate etc. Regularitatea registrelor e prevăzută de art. 29 Cod. Com.: «Registrele comercianților vor fi ținute în limbă română sau în vreuna din limbile moderne europene, după ordinea d.tei fiecărei operațiuni, fără a se lăsa vreun loc în alb, fără ștergere sau adăogire; se pot face îndreptări și ștersături dacă aceasta este necesar: se vor face însă numai astfel ca cuvintele șterse sau îndreptate să fie citibile», așa că la noi: *nerespectarea art. 29 constituie, în drept, o nevinere în regulă a registrelor*. În fapt, judecătorul de fond va aprecia cu *echitate* proporțiile acestei nerespectări. (*Dumitrescu*, Vol. I, No. 948 fine).

Ce se poate face?

Dată fiind alarma sus pomenitului jurnal al Trib. de Ilfov mulți au găsit remedii la împăcarea cerințelor Tribunalului, nu ale legii, cu nevoile comerțului. Între alții D-l N. Butculescu în *Revista de Comerț și Comptabilitate* din 30 Noem-

brie 1912 consiliază pe D-nii contabili de a prezenta registrele la 31 Decembrie, după ultima operațiune pentru a fi vizate, fără ca înregistrările bilanțului să fie făcute, urmând apoi ca bilanțul să fie trecut, după viză. Acest sistem este de mult aplicat la câte-va case de comerț. Obiecțiunea care se face e următoarea: Operațiunile de bilanț vor purta tot data de 31 Decembrie și aceste operațiuni sunt referitoare la înregistrări de dobânzi, inventare de mărfuri, etc., și se vor face după viză, care va purta data de 2 Ianuarie cel puțin. Cum rămâne atunci cu operațiunile pe 31 Decembrie 1912 înregistrate după 2 Ianuarie 1913? Să răstorni toate uzurile cu privire la facerea bilanțului din cauza interpretării greșite a legii?

Deocamdată, până când Tribunalul va reveni, sunt de pă ere ca operațiunile noi pentru începutul anului 1913 să fie trecute în registre noi, iar în registrele vechi să se facă bilanțul încheindu-se și vizându se după bilanț. Dacă Tribunalul persistă și dacă, eventual, și Curtea de Apel ar consfinți acest mod de a vedea al Tribunalului, să se ceară modificarea de urgență a dispozițiilor legii potrivit cu nevoile comerciale și contabile, căci după cum foarte bine spune Vidari, vorbind de dispozițiunea codului italian referitoare la Jurnal, e *înțeleaptă acea lege care nu deduce percepțiile din vânt ci din încățămintele și necesitățile vieții practice*.

TRANCU-IAȘI

Profesor la Școala Comercială Superioară
Avocat

Necesitatea înființării unei a doua secțiuni la Tribunalul Botoșani

Incredințați că facem un serviciu justiției și justițabililor. publicăm în extens. petițiunea ce distinsul avocat al Baroului Botoșani, d' George Neculau, a adresat Decanului aceluși Corp, sperând că se vor lua măsuri de cei în drept spre a se remedia răul. În aceleași condițiuni sunt și trib. Romanai și Constanța la care de asemenea se simte mare nevo pentru înființarea unei noi secțiuni:

Domnule Decan,

Cunoașteți în deajuns starea în care se găsește judecarea proceselor pîn linte la Tribunalul județului Botoșani cu privire la termenele de cercetare a proceselor. Aglomerațiunea lor în ultimele timpuri a ajuns atât de mare încât dacă azi se introduce o acțiune, se sorocește în luna Aprilie, adică peste patru luni, iar termenele de judecată

a pricinelor care sunt în curs de judecată și care se amână, se succed la același interval de patru luni.

Știți deasemenea că registrul de sorocire cuprinde zilnic o listă de aproape 50 cinci zeci de procese din care tocmai cele dela urmă, ca unele ce au fost sorocite cu urgență, au întâietate în judecare și cum până la ora 6 p. m. nu se pot cerceta de cât numai jumătate din pricinile sorocite, cealaltă jumătate și anume tocmai pricinile cu termene lungi, sufăr amânări din lipsă de timp pentru alte 4 luni, când se repetă același joc.

Sunteți convins ca și mine că această aglomerațiune ne răpește și nouă avocaților posibilitatea de a da cauzelor prin pledoarii toate dezvoltările ce împrejurările pretind, precum și d-lor judecători posibilitatea de a chibzui în toată liniștea hotărârile lor și unii și alții fiind zoriți de spectrul perpetuu al orelor înaintate sau al atâtor procese ce mai sunt la ordine !!

Nu mai vorbesc de faptul că cu toată reforma adusă codului de procedură civilă la 1900 au rămas încă destule porțițe împričinaților șicinatori ca să se poată adăposti după multe amânări legale, care fac să se temporizeze judecățile ani de zile, așa că chiar pricinile urgente nu sunt definitiv rezolvite de cât în doi ani, dacă bine înțeles părțile în drept știu să stăruie.

Ce să mai zicem de împričinații nedreptinși cu judecățile sau de acei ce nu au cu ce să-și plătească stăruitorii ?

Nu putem aduce nici o invinuire d-lor judecători pentru această stare de lucruri, ei sunt zilnic la lucru cu noi avocații de dimineață până la orele 6 p. m. când istoviți de atâta muncă pleacă și dânzii din tribunal ca și noi cu regretul de a fi lăsat sala de ședință plină încă de împričinați care au auzit odată mai mult amânarea afacerilor lor peste 4 luni.

Cunoașteți că la Tribunalele cu o singură secțiune, cum este și Tribunalul Botoșani, sunt numai trei judecători adică președintele și doi membrii care participă regulat la lucrările Tribunalului și mai cu seamă la judecări, deoarece judecătorul de instrucțiune este mai totdeauna ocupat cu afacerile cabinetului său. Ei bine, chiar în timpuri normale acești judecători sunt insuficienți ca număr, pentru că unul din ei este însărcinat în

mod permanent cu administrațiunea falimentelor și vin câteodată luni întregi când acest judecător sindic este cu totul reținut de ocupațiunile sale speciale, cum știți că s'a întâmplat și acum când teribila criză financiară ce se menține de câteva luni a provocat în Botoșani atâtea falimente. În alte intervale de timp, tot normale, doi judecători intră regulat în compunerea curților cu jurați care-i distrage dela afacerile Tribunalului; mai adăugați că un judecător ori ia parte la cercetări locale, fie în lipsa Magistratului stagiar, fie peste lucrările acestuia, iar altul lipsește dela tribunal fie din cauza de boală sau alte împiedicări legale.

Vedeți dară că chiar în timpuri normale numărul judecătorilor este insuficient.

Ce să mai vorbim apoi despre diferitele atribuțiuni extra judiciare ce s'au dat președintelui de tribunal precum întocmirea listelor electorale în fiecare an, judecarea apelurilor anuale în comisiunile de prefaceri, care răpesc acestui judecător zile întregi în detrimentul afacerilor Tribunalului și mai cu seamă prezidarea apelurilor în recensămintele generale care-l ținutesc câte trei luni la Administrația financiară.

Să vă mai amintesc apoi care este starea de lucruri la fiecare schimbare de regim când vin perioadele electorale? Știți foarte bine că în luna Noembrie a. c. aproape n'am avut justiție la Tribunalul Botoșani, judecățile fiind suspendate ipso-jure. Și în adevăr, cum voiți să fie altfel când zile întregi prezidentul Tribunalului trebuie să elibereze numai cărțile de alegători, iar judecătorii să prezideze birourile de delegați ori să fie ajutori pe lângă președinții birourilor electorale pentru stampilarea buletinelor de vot și alte operații electorale. Vor fi toate acestea foarte legale și necesare mersului obștesc al țării, dar cu sacrificiul enorm al intereselor justițiabililor, care în lipsă de judecată sunt nevoiți să facă politică chiar dacă nu le ar plăcea această in-deletnicire.

Din toate punctele de vedere, prin urmare, numărul judecătorilor Tribunalului Botoșani este insuficient.

Mai aveți cunoștința, în fine, și de starea Grefei acestui tribunal și cred că sunteți convinși că funcționarii respectivi, acești hamali intelectuali, acești robi ai hârtiei dela Letea, care muncesc

câte 12 ore pe zi, care n'au nici Dumineci nici sârbători și pe care'i surprindem câteodată înghițind—din fuga condeului— într'un colț al Grefei câte un codru de pâine drept dejun, muncesc indeajuns să satisfacă publicul, fără însă să poată reuși și știți cu câtă greutate putem obține un jurnal, un număr de hotărâre, o autentificare, o transcripție, etc. Pentru ce? Pentru că sunt în număr cu totul insuficient și dacă putem *in parte numai să fim satisfăcuți* știți că aceasta se datorește însemnatului număr de practicanți ai Grefei, neplațiți de stat și, pe care impricinații îi plătesc de buna voe numai să li se ușureze satisfacerea nevoilor lor.

Pentru remediarea acestei regretabile stări de lucruri nu este decât un singur mijloc, *înființarea unei a doua secțiuni la Tribunalul Județului Botoșani*.

Corpul avocaților din Botoșani își va face o datorie stăruind pentru îndeplinirea acestei nevoi în justiția locală și cu autoritatea ce o aveți sunt convins Domnule Decan că cu intervențiunea d-voastră directă (către D-l Ministru al Justiției însoțită de respectivele note statistice bine documentate, veți obține un rezultat satisfăcător.

Socot că n'ar fi de prisos și o stimulare din parte-vă față de reprezentanții județului în parlament.

Cum suntem în ajunul plămădirei bugetului și a unei vacanțe parlamentare care ar îngădui onorabililor noștri reprezentanți să se poată ocupa de această chestiune vitală pentru județul nostru, cred că veți sesiza acest moment oportun pentru facerea cuvenitelor d-v. mijlociri.

Avem în favoarea noastră precedente. Exemplul județului Vâlcea, Buzău, Bacău și altele la ale căror Tribunal s'a adăogat anul trecut câte o secțiune, va da curaj tuturor celor ce au datoria de a se ocupa de binele județului nostru să facă toate stăruințele necesare.

Să nu se uite mai cu seamă că deși suntem la periferie, centrul trebuie să ne privească cu aceeași sollicitudine ca pe orice alt județ din țară.

Primiți vă rog asigurarea de distinsă considerațiune.

Botoșani 17 Decembrie 1912

George Neculau
Avocat

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUST. S. UNITE

Audiența dela 15 Noembrie 1912

Președenția d-lui G. N. BAGDAT. Prim-președinte

Petre Ștefan cu Petre Gh. Ștefan

Sucesiuni. — Impărțeală — Încheieri prin care se ordonă eșirea din indiviziune. — Dreptul părților de a face apel în contra lor, deosebit de hotărârea pronunțată asupra confirmării impărțelei. — (Art. 94 și 323 pr. civ.)

Într'o cerere de eșire din indiviziune, odevărata hotărâre de fond este chiar hotărârea prin care se stabilește calitatea și drepturile respective ale comoștenitorilor, raporturile, cotitatea disponibilă, determinarea masei succesoriale de împărțit, în urma căreia se procede la operațiunile propriu zise ale împărțelei, iar nu hotărârea ultimă care nu face decât să omoloage operațiunile de împărțeală făcute în executarea hotărârei de fond care ordonă facerea împărțelei și prin care se stabilește toate datele pe temeiul cărora are a se face împărțeala.

Prin urmare, încheierile prin cari fie judele de ocol, fie tribunalul, ca primă instanță, ordonă eșirea din indiviziune fiind adevărate hotărâri de fond, ele sunt supuse apelului deosebit de hotărârea care confirmă împărțeala efectuată*).

Deciziunea No. 11/912. Casată, după recursul făcut de Petre Ștefan, sentința Trib. Ilfov ș. II No. 253/911, dată în proces cu Petre Gheorghe Ștefan.

Curtea.

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier V. Bossy

Pe d-l avocat St. Marinescu-Bolintin în dezvoltarea motivului de casare;

Pe d-l avocat Chiriacescu în combateri; și

Pe d-l Proc. General Sc. Popescu în concluziuni pentru casare.

Deliberând

Asupra mijlocului de casare invocat:

«Gresită interpretare și deci falsă aplicare a art 94 din noua legă a judec de ocoale, pusă în aplicare la 1 Mai 1918; Violarea art. 95 din aceeași legiuire, combinat cu art. 316 pr. civ. și exces de putere. În adevăr, încheierile de admitere în principiu date în materie de partagiul fiind adevărate cărți de judecată, de vreme ce stabilesc vocațiunea coherezilor și cătimea cu care participă în masa succesorală apelul în po-triva lor, este nu numai admisibil, dar chiar necesar Or, Trib hotărând din nouă, restălmăcește greșit sus menționatele texte și săvârșește prin urmare o eroare de fapt».

Având în vedere că, Petre Ștefan făcând recurs în contra sentinței cu No. 253/911 a Tribunalului Ilfov secțiunea I, pronunțată în procesul de împărțeală de moștenire ce'l are cu Petre Gheorghe Ștefan, secțiunea întâi

*) Acest rezumat a fost publicat în No. 83,912, pag. 982.

a acestei Inalte Curți unde recursul a fost repartizat pentru a fi judecat, a făcut divergență; iar asupra divergenței neputându-se întruni majoritatea de voturi cerută de art. 20 din legea organică a acestei Inalte Curți, recursul a fost trimis în cercetarea secțiunilor unite, conform aceluiași articol din zisa lege organică;

Având în vedere că, din sentința supusa recursului, rezultă că intimatul Petre G. Ștefan a intentat acțiune la Judecătoria de ocol competente, contra recurentului Petre Ștefan pentru eșire din indiviziune și împărșirea averii rămasă pe urma detuncului Ștefan Băduțea, acțiune care a fost admisă în principiu de judele de ocol prin încheierea sa din 3 Noembrie 1910, prin care a ordonat eșirea din indiviziune și a dispus a se proceda mai departe la operațiunile de împărșeală;

Că, în contra acestei încheieri Petre Ștefan făcând apel, tribunalul Ilfov, prin sentința supusă recursului a respins apelul ca inadmisibil pe motiv că, conform art. 94 din legea judecătorilor de ocoale, apelul în contra încheierilor de ori-ce fel și prin urmare și în contra încheierii în discuțiune nu se poate face de cât odată cu apelul în contra cărții de judecată care confirmă împărșeala efectuată;

Văzând art. 94 din legea judecătorilor de ocoale din 1908, cum și art. 323 din procedura civilă;

Considerând că prin cuvintele «încheieri de ori-ce fel» din articolul 94 sus citat ca și prin «încheieri premergătoare» din art. 323 pr. civilă, se înțelege acele dispozițiuni luate de judecător înainte de judecata asupra fondului, dispozițiuni cari contribuie la dezlegarea pricinii;

Considerând că, într-o instanță de eșire din indiviziune, când se ridică contestațiunile asupra calității de erede, raportului, cotității disponibile determinarea masei successorale de împărșit, etc., încheierile pe cari fie judele de ocol, fie tribunalul ca primă instanță le pronunță asupra unor asemenea chestiuni, nu intră în categoria încheierilor prevăzute de art. 94 din legea judecătorilor de ocoale și art. 323 din procedura civilă, cari n'ar putea să fie atacate cu apel de cât o dată cu apelul în contra hotărârii pronunțată asupra operațiunilor propriu zise de împărșeală și a omologăriei ei, de oare ce, acele contestațiuni se referă la chestiuni cari constituiesc însăși fondul dreptului în materie de împărșeală;

Că, prin urmare adevărata hotărâre de fond asupra unei cereri de eșire din indiviziune este chiar hotărârea prin care se stabilește calitatea și drepturile respective ale cumpărătorilor, raporturile, cotitatea disponibilă, determinarea masei successorale de împărșit, etc. în urma căreia se procedează la operațiunile propriu zise ale împărșealei, iar nu hotărârea ultimă care nu face de cât să omologe operațiunile de împărșeală făcute în executarea hotărârii de fond care ordonă facerea împărșealei și prin care se stabilește toate datele pe temeiul cărora are să se facă împărșeala;

Considerând că dacă în expunerea de motive care însoțește legea judecătorilor de ocoale, se zice că și hotărârea prin care se admite în principiu cererea de eșire din indiviziune se va ataca cu apel tot numai o dată cu cartea de judecată prin care se va fi desăvârșit împărșeala, din aceasta nu se poate trage un argument în favoarea doctrinei stabilite de Tribunal prin hotărârea adusă în recurs, întru cât această dorință exprimată în expunerea de motive n-a luat ființă, ea n'a fost admisă de legiuitor, nu se găsește trecută în textul art. 94 din legea judecătorilor de pace, și o asemenea dispozițiune, care era o excepțiune la principiul de procedură, că hotărârile asupra fondului sunt susceptibile de apel, urma să fie expres prevăzută în lege pentru a fi aplicabilă și încheierilor cari rezolvă chestiunile de fond ale acțiunii de împărșeală;

Că, astfel fiind, când Tribunalul a declarat neadmisibil apelul făcut de recurent în contra încheierei judelei de ocol, încheiere care rezolvă chestiunile ce se refereau

la fondul acțiunii de împărșeală și cari serveau de bază împărșealei, a aplicat greșit textele de lege sus menționate, și prin urmare mijlocul de casare fiind întemeiat, cată a fi admis ca atare;

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

TRIBUNALUL COMERCIAL ILFOV

Audiența dela 15 Octombrie 1912

Președinția d-lui CONST. G. RĂTESCU, prim-președinte

Jurnalul No. 1078

August Zwölfer cere legalizarea unui extras de cont

Registre comerciale. — Neținerea lor în regulă. — Cerere pentru legalizarea unui extras de cont. — Respingere. — Art. 51 c. com.

Când un comerciant nu are ținute în regulă registrele sale comerciale, conform art. 51 c. com., nu poate obține legalizarea unui extras de cont, spre a se putea servi în justiție cu dănsul *).

Tribunalul,

Având în vedere petiția înreg la No 42741 din 1912, prin care Aug. Zwölfer cere legalizarea unui extras de cont;

Având în vedere că registrul jurnal prezentat de numitul Zwölfer și după care cere a i se elibera un extras legalizat nu este ținut în conformitate cu art. 23 cod com., întrucât se constată că operațiunile se trec în acest registru cu mult în urma efectuării lor; în adevăr, la 15 Februarie 1912, când registrul a fost prezentat tribunalului, spre încheiere nu se aflau trecute operațiunile decât până la 31 Decembrie 1911, fără a se găsi în registru nici operațiunile dela 1 Ianuarie până la 15 Februarie 1912 data prezentării registrului la tribunal; că azi se constată că operațiunile caprinse în intervalul de timp dela 1 Ianuarie până la 15 Februarie 1912 se găsesc trecute în registru după procesul-verbal de încheiere, ceiace dovedește că au fost trecute după data procesului-verbal și urmează astfel a se presupune că cu aceiași întârziere se trec toate operațiunile în acest registru, care fiind ținut în acest chip nu mai poate reprezenta copia fidelă și nealterabilă a operațiunilor comerciale efectuate și deci registrul este în mod neregulat ținut;

Că, potrivit art. 51 cod. com., comerciantul care nu-și ține registrele în regulă nu se poate servi de ele în justiție, și că deci extrasul legalizat de tribunal de pe astfel de registre ar fi fără nici o valoare și nu ar servi decât să inducă în eroare pe cei cărora le-ar fi prezentat făcând să se creadă că registrele după care a fost liberat sunt bine ținute;

Pentru aceste motive, Tribunalul, respinge, etc.

(s) Const. G. Rătescu

Grefier (s) I. Văleanu.

JUDECĂTORIA OCOLULUI RURAL 1912 Craiova

Audiența dela 13 Septembrie 1912

Carte de judecată civilă No. 340

Contestator Sima Boscovici

Opoziție, — Parte judecată în lipsă. — Dacă partea poate să uzeze și de opoziție, când s'a făcut apel sau de calea apelului când a făcut opoziție. — (Art. 316 pr. civ)

Deși art. 316 din vechia procedură civilă, ca și jurisprudența stabilea că judecatul în lipsă putea

* A se vedea articolul d-lui avocat Trancu-Ńași, publicat în fruntea ziarului, cu privire la această importantă chestie.

să atace hotărârea dată și cu opoziție și cu apel, legiuitorul, însă, din 1900 a modificat art. 316 în sensul că a ridicat dreptul celui judecat în lipsă de a mai face opoziție când a făcut apel, sau apel când a făcut opoziție, și aceasta pentru a curma străgăririle;

Prin urmare, dacă partea judecată în lipsă a făcut opoziție contra cărții de judecată pronunțată în lipsă sa, și aceea opoziție a fost permisă, efectul permisiunii unei opozițiuni fiind de a da cărții de judecată opoziția autoritatea lucrului judecat, partea nu mai poate uza și de calea apelului.

Judecata

Asupra contestației civile de față făcută de debitorul Sima Boscovici, din com. Balta-Verde, care are de obiect de a se anula titlul executor pus pe cartea de judecată civilă No. 1883/99, întrucât acea carte fiind susceptibilă de apel a făcut apel și deci nu era rămasă definitivă atunci când s'a investit cu formula executorie cu No. 218/912;

Având în vedere actele cauzei și susținerile părților; Având în vedere că în fapt se constată următoarele: La 14 Iulie 1899 Dumitru Constantin Zarafu a reclamat în judecată pe Sima Boscovici pentru rezilierea unui contract de fabricare de cărămidă și a-i plăti suma de lei 31 plus trei sute lei daune;

Se obține în ziua de 6 Septembrie 1899 cartea de judecată No. 1883 a fostei judecătoriai ocolul II Craiova, care carte de judecată se pronunță cu dreptul pentru Sima Boscovici de opoziție și apel. Contra acestei cărți de judecată părătul Sima Boscovici face opoziție, care opoziție se perimă după cererea lui Dumitru Constantin Zarafu prin cartea de judecată No. 255/912 a acestei judecătoriai;

Se cere investirea acestor două cărți de judecată cu titlul executoriu și executarea lor în urmă, ceea ce se și face și după urmărirea averii mobile a debitorului, debitorul însăși pornește contestația de față;

Având în vedere că contestaforul prin contestația de față tinde la anularea titlului executoriu No. 218/912 pus asupra cărții de judecată a fostei judecătoriai No. 1883/99 în snur cu a acestei judecătoriai No. 255/912, pentru motivul că de oarece cartea de judecată No. 1883/99 fiind pronunțată sub imperiul legii vechi adecă legea judecătorilor de ocol din 1896 și vechea procedură civilă și ea fiind dată cu dreptul de opoziție și apel, rău s'a investit de către această judecatorie cu titlul executor întrucât dânsul a făcut apel asupra acestei cărți de judecată No. 1883/99, după cum se constată din certificatul greșit acestei judecătoriai ca No. 2633 din 6 Septembrie 1912;

Având în vedere că creditorul cesionar prin reprezentantul său se opune la admiterea contestației, întrucât fiind vorba de o carte de judecată pronunțată cu dreptul de opoziție și apel sub vechiul cod de procedură civilă și contestaforul uzând de caea opoziții, el nu mai putea uza și de calea apelului și mai ales că opoziția sa a fost și perimată;

Considerând că în drept, chestiunea ce trebuie vădită este de a se ști dacă sub imperiul celui de procedură civilă din 1865 o parte care având dreptul de opoziție și apel contra unei cărți de judecată și uzând numai de calea opoziției mai poate face în urmă și apel la instanța superioară;

Consi lerând că în vechiul art. 36 procedura civilă din 1865 era discuție asupra punctului dacă în contra unei hotărâri se poate face și opoziție și apel și în cele din urmă jurisprudența se fixează asupra soluțiunii afirmative că judecatul în lipsă putea să atace hotărârea dată și cu opoziție și cu apel, ceea ce a făcut pe le-

giuitorul din 1900 să modifice art. 316 în sensul că a ridicat dreptul celui judecat în lipsă de a mai face opoziție când a făcut apel, și aceasta pentru a curma străgăririle;

Considerând că de și jurisprudența stabilise că după art. 316 din vechea procedură se putea face și opoziție și apel contra unei hotărâri pronunțate în lipsă părătului, tot jurisprudența însă hotărăse că partea judecată în lipsă putea să uzeze de aceste două căi de odată, dar odată ce a uzat de una din aceste căi și pe această cale a perdut definitiv procesul, nu mai poate uza și de cealaltă cale contra aceleiași hotărâri, care a trecut în puterea lucrului judecat (Casația I, 14 Ian. 1902).

Că în speța de față, Sima Boscovici uzând de calea opoziției contra cărții de judecată No. 1883/99, a fostei judecătoriai ocolul II Craiova și perzând definitiv procesul întrucât opoziția făcută contra acestei cărți de judecată s'a perimat după cum rezultă din cartea de judecată No. 255/912 a acestei judecătoriai, — efectul perimării unei opoziții fiind de a da cărții de judecată opoziția autorității lucrului judecat, el nu mai poate uza și de calea apelului. Că deci, bine s'a investit cu formula executorie cartea de judecată cu No. 1883/99 în urmă cea cu No. 255/912;

Că, așa fiind, motivul invocat de contestafor, devine nefondat și urmează a fi tălaturat, și cum contestaforul nu mai aduce nici un motiv în susținerea contestației sale, judecata urmează a-i respinge ca nefondată contestația;

Pentru aceste motive, judecata respinge, etc.;

(s) judecător Ion Rocos

NOTA—Această carte de judecată a fost confirmată la 30 Octombrie 1912 prin sentința civilă No. 308 de către Tribunalul Dolj secția III, adoptându-se în totul motivele D-lui judecător de ocol, prin următorul unic considerent:

«Având în vedere motivele invocate de domnul judecător prin cartea de judecată apelată, pe care tribunalul găsindu-le *juste și bine întemeiate*, le adoptă în totul, și în consecință respinge apelul ca nefondat»;

Fără nici un alt nou considerent, cu toate că în ședința publică tribunalul fusese de *păreră contrară cu judecătorul de ocol*, pentru care motiv, aici înaintea instanței de apel s'au discutat toate chestiunile de drept, cari formează obiectul acestei note, ceea ce se poate constata din practica hotărârii aflată în dosar — ceea ce ne surprinde!

Pentru aceasta, mai ales, și pentru că soluțiunile date, *in drept*, de către cei trei judecători, nu le considerăm juridice și noi fiind de *păreră contrară*, facem aceste observațiuni, cu totul obiective.

Obiectul procesului era următorul:

X dădea în judecată pe Y, la judecatorie, sub vechea lege din 1896; căpătând o carte de judecată, în lipsa lui Y, Y facuse opoziție, care fiind neglijată a fost perimată. Y după primare a făcut și apel, nefiind făcută nici o comunicare. După pronunțarea primării, X a investit cu titlu executor, la judecatorie, prima carte de judecată, Y a făcut contestație, pentru anularea titlului executor, care prin cartea de judecată de mai sus,

i-a fost respinsă, de și a dovedit, că a făcut apel, contra acelei prime cărți de judecată, pendinte la o altă secție a Tribunalului și încă nerezolvată.

I. Înaintea judecătorului de ocol s'a discutat chestiunea: *dacă o parte făcând opoziție mai poate face și apel contra aceleiaș cărți de judecată?*

Credem, că judecătorul de ocol, a dat o soluție greșită, în drept, pentru următoarele motive:

Vechea lege a jud. de ocoale, prin art. 92 prevedea ca:

«Termenul de apel contra cărților de judecată pronunțate în materie civilă și comercială, este de o lună.

Acest termen începe, pentru cărțile de judecată pronunțate contradictor, din ziua pronunțării lor; pentru cele date în lipsă, din ziua comunicării»

Și nu se prevedea nimic, dacă termenul de opoziție se coprindea în termenul de apel; prin urmare, o posibilitate pentru parte de a putea face apel, și fără să facă opoziție, deci termenul de opoziție se coprindea în acel de apel¹⁾

Iarăș, nu se prevedea nimic în privința întrebuirii ambelor cai de atac, și a opoziției și a apelului.

De asemenea, vechea lege de procedură civilă, spunea așa, în art. 316:

«Partea nemulțumită pe sentința unui tribunal, într'o cauză pe care acel tribunal nu o putea judeca în ultima instanță, se va putea porni cu apel la curtea de apel respectivă».

Articolul, deci nu prevedea, dacă hotărârea era pronunțată în prezența sau absența părții nemulțumită.

Legiuitorul, din 1900, cu ocazia modificării pr. civile a vrut să tranșeze și această controversă, căci în *expunerea de motive* găsim:

«n art. 316 am păstrat principiul *Contumax appellat*, fără însă a merge mai departe, ridicând dreptul celui judecat în lipsă de a mai face opoziție, când a făcut apel. În acest sens am dat o redacție mai completă art. 316²⁾».

Dacă citim însă textul, vedem, că tot neclarificată rămâne chestiunea, fiindcă se zice: «partea nemulțumită pe hotărârea unui tribunal, dată față cu părțile sau în lipsă.. se va putea porni cu apel.» și, *nici o modificare* relativă, la cuvintele din *expunerea de motive*³⁾.

¹⁾ Vezi, C. Potez, *Codicele de sedință al jud. de pace* ediția I, 19 6, pag. 637.

²⁾ Vezi, ediția oficială, p. 26; d-l Em. Dan, în *Codul de pr. civ. adnotată*, 1910, p. 382 No. 43 spune categoric; «noul text nu mai permite să se facă opoziție după ce s'a făcut apel; or, noul text nu are nici un articol categoric.

³⁾ Aceasta s'a mai întâmplat legiuitorului și cu ocazia art. 26 pr. civ.: *Ediția oficială a ministerului de justiție*, legea

Judecătorul de ocol *accentuează* chiar, că legiuitorul a modificat, dar fără să dovedească; cred, că și mai bine se va lămuri chestiunea în recursul ce s'a introdus la Inalta Curte de Casație, în speță.

Și din desbaterile parlamentare, se vede, că nu s'a discutat de loc această chestiune, de și majoritatea parlamentarilor erau juriconsulți, cari aveau cunoștința de chestiune.

D'aci controversă.

1) *Prima părere. Nu se poate face și opoziție și apel*, fiindcă admițându-se s'ar produce perturbarea și anomalii în mersul justiției, prin temporizarea soluției procesului și prin pronunțări de hotărâri contradictorii, făcând pe Curți sau Tribunale să decidă asupra unor hotărâri cari nefiind definitive s'ar vedea în urmă menținute sau schimbate în tot sau în parte de instanțele inferioare, făcând imposibilă executarea lor.

Și conform acestui principiu, s'au pronunțat hotărâri, decidând:

a) Când o hotărâre este susceptibilă de opoziție și apel, partea nemulțumită nu poate să-și aleagă decât una din aceste cai de reformare, și din momentul ce a făcut apel, *implicit* rezultă că a *renunțat* la dreptul de opoziție⁴⁾, și invers.

b) Dacă s'a făcut opoziție și apel; apelul trebuie respins ca *inadmisibil*, considerându-se ca ne-regulat dat, dacă calea pentru reformarea hotărârei la prima instanță nu s'a epuizat; căci dacă părții i s'a admis opoziția, nu mai are nevoie a face apel, iar dacă i s'a respins opoziția, are drept să facă apel conform art. 319, pr. civ.⁵⁾.

2) *A doua părere. — Se poate face și opoziție și apel, cu distincție*; rămânând ca partea în urmă să-și aleagă una din aceste cai, pe care s'o susțină, abandonând pe cealaltă.⁶⁾ Și așa s'a mai decis:

a) Apelul ar fi admisibil, dacă apelantul și-ar fi retras opoziția de la prima instanță.⁷⁾

b) Dacă apelul se judecă înaintea opoziției, apelul este admisibil; deasemenea dacă se judecă

de pr. civilă p. 23 și 69. — Cpr. Nota noastră din *Pagini juridice* 1911, No. 76, p. 606 și Trib. Olt, 21 Sept. 1912, *Curierul judiciar* 1912, No. 72, p. 850 coloana 2-a.

⁴⁾ Jud. ocol Neajlov, 2 Martie 1901, *Dreptul* 1901, No. 30 p. 239; Trib. Gorj, *Dreptul* 1900 No. 79, decide: dacă s'a ales calea opoziții nu se mai poate face apel.

⁵⁾ C. Buc. III, 30 Mai 1874, *Dreptul*, 1874, No. 55, p. 45; *Dreptul*, 1875 No. 17, pr. 133; C. Focșani I, 13 Noembrie 1882, *Dreptul*, 1882 83, No. 30, p. 244; Trib. Gorj, 13 Oct. 1900, *Dreptul* 19 1, No. 79; N. M. Sotir, pr. civ. adm., 1898, p. 184 No. 42 și 43.

⁶⁾ Barozzi, *Jurispr. Casație* I, p. 72, No. 33; *Casație Bulletin*, 1876 p. 149; 1896 p. 981; 1897 p. 881; Ciorapcin, I p. 93 No. 7 5

⁷⁾ Cas I, 24 Iunie 1896, *Buletin*, p. 980; *Dreptul*, 1896, No. 53, p. 465; *Proced. civ. adnotată*, N. M. Sotir, 1898, p. 185.

opoziția înainte și se respinge,⁸⁾ fiindcă subsistă cartea de judecată opozată.

c) N'ar fi admisibilă una din căi, dacă fiind uzată cade, prin ea s'a pierdut definitiv procesul⁹⁾.

3) *A treia părere.*—Aceasta admisă în general, decide, că se poate face și opoziție și apel, fiindcă prin nici un text de lege nu se ridică părții condamnate în lipsă la prima instanță, dreptul de a face apel, deși a făcut și opoziție, contra aceleiaș hotărâri, destul numai ca apelul să fie în termen¹⁰⁾. și procesul să nu fie pierdut definitiv, prin una din căile uzate¹¹⁾

Și astfel, credem, că întrucât nu sunt dispozițiuni, prevăzute de lege, nu se pot considera ca inadmisibile, cum susține și d-l C. Botez,¹²⁾ de oarece magistrații ar fi puși la cumpănă neavând elemente legale, ca să poată declara inadmisibilă sau opoziția sau apelul.

Nu se poate considera nici ca o *decădere de drepturi*, fiindcă decăderile sunt de strictă interpretare.

II) Fiindcă tribunalul decisese că judecătorul de ocol a respins rău, pe motivele cărții de judecată, contestația, intimatul în apelul contestatorului, a discutat, prin avocatul său, dl. Mircea Constantineanu, o chestiune nouă, ca motiv de apărare: *dacă apelul, făcut în contra primei cărți de judecată, pendinte la o altă secțiune, este tardiv?* Tribunalul, prin judecătorii săi, a decis, că apelul este tardiv; or, aceasta nu se vede trecut în considerentele hotărârii!¹³⁾

Și de oare-ce s'a dat o soluție greșită, în drept, prin pronunțare numai, fără redactare, noi totuși o discutăm.

Și soluția aceasta o considerăm greșită, fiindcă este un principiu general în noua procedură civilă,

prevăzut în art 137:

«După ce hotărârea dată în lipsă, sau față cu părțile, va fi redactată, ea se va putea trimite în copie fiecărei părți...» și Art. 318: «*Termenul de apel va fi de două luni pentru hotărâri date, fie față cu părțile, fie în lipsă. Acest termen va curge din ziua primirii hotărârei, potrivit art. 74 și 75 p. civ.*»;

din care reese că legiuitorul procedurii civile a avut grija să dea în mâna părții nemulțumite un *act*, de la data primirii căruia să curgă un termen fatal de apel, partea fiind chiar prezentă la hotărâre.

Și această dispoziție legislativă este draconică, nu se poate modifica *de loc*, de judecători.

Instanțele noastre judecătorești au și avut ocazia, să se pronunțe și au decis:

a) Că, în conformitate cu art. 137 și 74 pr. civ. comunicarea sentințelor pronunțate de tribunal în prima și ultima instanță, urmând să fie făcută numai prin corpul de portărei, o asemenea *comunicare făcută de primarul* unei comune este nulă și deci, nu poate fi luată ca punct de plecare pentru calcularea termenului de apel¹⁴⁾.

b) Hotărârile se comunică părților printr'un agent judecătoresc și numai de la comunicarea făcută în acest mod începe a curge termenul în care pot fi atacate¹⁵⁾

c) Și recent, s'a hotărât, că faptul că s'a scos o copie de recurent, după hotărârea atacată cu recurs, nu poate să fie ca o comunicare, astfel că este în drept să facă recurs chiar dacă de la scoaterea copieii a trecut termenul de recurs, când se constată, că nu i s'a comunicat hotărârea¹⁶⁾.

d) Termenul de apel curge de la comunicare; din această regulă a art. 62 rezultă că, dacă un prim apel, făcut înainte de comunicare a fost respins pentru motiv de formă, independent de fondul procesului, un al doilea apel făcut în condițiile legii este admisibil, dacă a fost făcut în termenul legal de la comunicare¹⁷⁾.

Nici legea judecătorilor de pace, din 1896, nu poate să vină în sprijinul hotărârei pronunțată de Trib. Dolj, secția III, de oarece prevede: în art. 92:

«Termenul de apel este de o lună... pentru cele date în lipsă, din ziua comunicării».

ceea ce înseamnă, că legiuitorul excepțional din

¹⁴⁾ Cas. I, 25¹ Iunie 1907, *Buletin*, p. 1099; Dan, *Pr. Civ.*, p. 197, No. 9.

¹⁵⁾ Cas. I, 4 Oct 1895, *Buletin*, p. 1089; Dan, *Pr. civ.*, p. 201, No. 44.

¹⁶⁾ Cas. I, 22 Febr. 1899, *Buletin*, p. 158; Dan, *Pr. civ.*, p. 201, No. 45.

¹⁷⁾ Cas. I, 30 Sept. 1909, *Jurisprudența*, 1909, p. 499, No. 528; *Curierul judiciar*, 1909, No. 84, p. 675.

⁸⁾ Cas. II, 30 Ian. 1896, *Dreptul*, 1896, No. 16, p. 125.

⁹⁾ Cas. I, 14 Ian. 1912, *Buletin*, p. 5.

¹⁰⁾ Cas. I 6 Iunie 1908, *Curierul Judiciar*, 1909, No. 6, pag. 43 (speța noastră, cu o simplă modificare, în loc ca opoziția să fi fost perimată, a fost respinsă ca nesuținută); Em. Dan, *Pr. civ. adnotată*, p. 382 — Cpr. însă Casația I, *Buletin*, 1907 p. 818 care ar lăsa să se întrevadă că partea nemulțumită pe o hotărâre a primei instanțe, dată în lipsă, poate face opoziție la acea instanță sau apel la instanța superioară fără a uza de dreptul de opoziție, deși decide contrarul.

¹¹⁾ Casație I, *Buletin*, 1902 p. 5 Decizia aceasta a fost înțeleasă greșit la judecătoria (în speța) după cum se vede în citația judecătorului, fiindcă prin perimarea opoziției prima carte de judecată subsistă cu dreptul de apel, nefiind comunicată.

¹²⁾ C. Botez, *Noul Codice de ședință al jud. de ocol* 19 8 p. 1049 (cu bibliografie).

¹³⁾ Relativ la pronunțări de hotărâri cu considerente speciale greșelurii a mai scris cândva, *Curierul judiciar*, 1911, No. 80 și în broșura, *Observațiuni la legea pentru vânzarea și fabricarea lumânărilor*, p. 18 și 19.

1896 a inovat, fiindcă vechiul Cod de pr. civilă avea următoarea dispoziție în art. 318 :

«Termenul de apel va fi de două luni. Acest termen se va începe :... Pentru hotărârile *dale in lipsă*, din ziua expirării termenului de opoziție».

Din această dispoziție, reese că comunicarea e necesară pentru a face să curgă termenul și nu poate fi suplinită prin nici un alt act,¹⁸⁾ și deci numai comunicarea făcută în formele legale poate produce efecte¹⁹⁾.

III. — Atât judecătoria, cât și Tribunalul, în contestație, nu puteau rezolva, prin discuție, chestiunile de drept de mai sus, nefiind în căderea lor.

Dacă contestatorul, prin certificat a dovedit, că a făcut apel, sau este în curs la o secție a Tribunalului, pentru acest motiv trebuia admisă contestația, motivându-se, că rău a fost investit cu titlu executor o carte de judecată, care nu era definitivă.

Chestiunile de drept dezvoltate mai sus, nu se puteau discuta în fond, pe calea contestației, ci acestea puteau să le discute numai tribunalul unde este repartizat apelul.

Iar dacă la Tribunalul unde se va discuta apelul, poate se va întâmpla ca să nu vadă cum au văzut judecătorii din contestație, atunci vor exista hotărâri contrarii, de cari totdeauna ar fi bine ca judecătorii să se teamă; căci Tribunalul în apel va putea și el discuta dacă a fost bine pusă formula executorie, fiindcă este o regulă generală : pe cât timp calea de reformare prin apel a unei hotărâri este deschisă, partea interesată este în drept a uza de ea și că formula executorie pusă pe hotărâre nu i închide calea apelului de cât dacă hotărârea nu este susceptibilă de a fi reformată pe această cale²⁰⁾.

Și iarăș, Tribunalul nu poate respinge apelul, pe motiv că sentința a fost investită cu formula executorie și s'a executat, ci trebuie să intre în cercetarea apelului, spre a hotărî dacă o asemenea hotărâre a rămas în adevăr definitivă, sau dacă ea *din eroare* a fost considerată ca definitivă²¹⁾.

Mai adăogăm, iar un alt principiu că : Sen-

tința investită cu titlu executor, nu are caracterul de hotărâre definitivă²²⁾.

De asemenea nu poate fi nici *autoritate de lucru judecat*, fiindcă nu sunt toate elementele cerute în asemenea materie, adăogându-se și *eroarea de drept* a judecătorilor.

Și când acestea sunt principiile inviolabile, de drept, de aceea nu lasăm să treacă neobservate hotărârile prin care magistrații creează articole de legi, în loc să țină seamă de doctrină și jurisprudențe; ceea ce imperios cerea membrul Academiei Franceze Raymond Poincaré, într'o splendidă prefață, făcută unei interesante lucrări a unui distins judecător al Tribunalului Senei²³⁾ :

«La Roche Flavin répétait : «Aristote, au livre *De mundo*, veut que le magistrat, dès sa jeunesse, soit participant de la justice et, dressé au chemin d'icelle, non seulement par préceptes qui s'enseignent aux écoles mais aussi par exemples qui s'apprennent au Palais».

Astfel cred, că dacă, relativ la speța s'ar fi răsfoit ziarele noastre de drept — și noi cerem magistraților să fie la curent cu jurisprudența *citind* revistele juridice—s'ar fi găsit în *Dreptul*²⁴⁾, decizia Curții de Apel, din București, secția III, care s'ar fi putut utiliza în întregime fiind *identice* cazul nostru, — «un exemplu din Palat»; și în atare caz, nu s'ar fi hotărât principiile combătute de noi. Iată ce s'a decis încă de la 7 Septembrie 1902 :

«*Dacă sentința pronunțată în lipsă n'a fost comunicată părții, opoziția ce ar face înainte de comunicare și care a fost perimată, nu împiedică pe parte de a face apel, și pe cât timp sentința nu s'a comunicat spre a uza de dreptul de apel, nu se poate investi cu formula executorie, spre a se procedea la urmărirea în virtutea ei*».

Nu putem încheia aceste observațiuni, sugerate de instanțele judecătorești din Dolj, în urma discuțiunilor, decât cu o dorință: ca principiile juridice false ale judecătorilor să nu facă pe viitor jurisprudență... constantă, susținându-se, *ca de obicei*, tradiția jurisprudențială a tribunalului!

Craiova

DEM. D. STOENESCU

Avocat

¹⁸⁾ Corneliu Botez, *Cod. de sedință al jud. de pace* ed. II 1906 p. 629; același, ediție 1908, p. 1045.

¹⁹⁾ Cas I, 1897, No 26 : C. Botez, *idem*, p. 63. Cpr în privința recursului Cas I, 1912, No 598, *Dreptul*, 1912, No 68, p. 569

²⁰⁾ Casație, *Buletin*, 1891, p. 722; Barozzi, *Jurispr Casație* I, p. 85, No 127

²¹⁾ Casație, *Buletin*, 1902, p. 1244; Barozzi, *Jurispr Casație* I, p. 101, No 227.

²²⁾ Cas. III, 26 Mai 1909, *Jurisprudența*, 1909, p. 424 No. 393.

²³⁾ G. Ransson, *Essai sur l'art de juger*, p. 3.

²⁴⁾ *Dreptul*, 1902, p. 514.

REZUMATELE JURISPRUDENTEI INALTEI NOASTRE CURTI DE CASATIE ¹⁾

CASAȚIE S.-UNITE

*Recurentul Minist. de finan. prin d-l avocat G. Marinescu.
Intimatul Tzala Rozemberg ș. a. prin d-l avocat P. P. Poni.*

* Daruri manuale. — Dacă asemenea daruri sunt supuse la taxa de înregistrare. — Art. 51 din legea timbrului.

Din dispozițiunile articolelor 51 și urm. din legea timbrului dela 1906, privitoare la modul de percepere a taxelor de timbru și înregistrare, rezultă că, în regulă generală, aceste taxe nu sunt datorite de cât atunci când convențiunea sau faptul care ar avea de efect transmiterea unui drept, se constată printr'un act scris;

Prin urmare, darurile manuale fiind valabile prin simplul fapt al tradițiunii fără să fie nevoie de un act scris, rezultă de aici că asemenea daruri manuale nu sunt supuse la taxa de înregistrare. (*Cas. secțiuni unite, decizia No. 16 din 29 Noembrie 1912, prin care se respinge recursul făcut de Ministerul de finanțe contra sentinței Trib. Putna s. II, No. 194/912.*)

NOTA. — Vezi asupra condițiilor cerute pentru validitatea darurilor manuale, deciziunea Inaltei Curți de Casație secțiuni-unite No. 24/911 în Curierul Judiciar No. 78/911, pag. 625. și *D. Alexandresco*, vol. III, p. 2-a (ed. 2-a) pag. 556 și 589.

Ised

CASAȚIE S. I

*Recurenta Sevasta Ionescu prin d-l avocat Al. Costescu.
Intimatul P. N. Anca prin d-l avocat N. Malake.*

Recurs omiso medio. — Apel și opoziție respinse ca nesustținute. — Motive de recurs bazate pe prescripție și pe autoritatea lucrului judecat. — Respingerea lor.

I. Din momentul ce o parte a făcut apel și opoziție la fond, însă nu s'a prezentat să le susțină, recursul nu poate privi de cât nulități de procedură ivite în urma apelului sau opoziției, iar nu și mijloace de fond, de oarece pe de o parte, aceste mijloace de apărare nu au fost propuse la instanța de fond pentru ca să le poată cunoaște și verifica iar pe de altă parte, instanța de fond, nu este obligată, în lipsa apelantului sau oponentului, să cerceteze fondul chiar al afacerii;

Prin urmare, în asemenea caz, motivele de casare bazate pe prescripție și pe autoritatea lucrului judecat, fiind făcute omiso medio, urmează să fie respinse ca atare. (*Cas. s. I decizia No. 636 din 25 Sept. 1912, prin care se respinge recursul făcut contra sentinței Trib. Prahova s. I, No. 50/909.*)

*Recurenta Ioana Bazarau prin d-l avocat H. Pascu.
Intimata Floarea D. Briceag ș. a. în persoană.*

Recurs în casație. — Recurs neregulat. — Părăsirea lui și facerea unui nou recurs regulat. — Admisibilitatea celui d'al doilea recurs dacă e făcut în termen și nu s'a dat o deciziune asupra primului recurs.

2. O parte poate lăsa în părăsire un recurs care din

cauza iregularității sale ar putea fi anulat, spre a face un nou recurs regulat în formă, cu condițiunea să fie încă în termen și o deciziune definitivă să nu se fi dat asupra primului recurs. (*Cas. s. I, decizia No. 692 din 9 Octombrie 1912, prin care se declară admisibil recursul făcut contra sentinței Trib. Teleorman, No. 263/910.*)

Recurenta Zoe G. Vlahuți Slatineanu prin d-l avocat Dem. Dobrescu.

Intimata Ioana Miculescu prin d-l avocat V. A. Papadat și Zamfirescu.

* Interdicțiune. — Proba cu martori spre a se dovedi o stare de sminteală obișnuită, iar nu accidentală. — Inadmisibilitatea unei asemenea probe, când interdicțiunea nu fusese admisă nici chiar cerută. — Art. 449 cod. civ.

3. Art. 449 c. civil fiind așezat sub titlul care se ocupă de interdicțiune, care implică o stare de obișnuită sminteală a facultăților intelectuale, rezultă de aci că dispozițiunile acestui articol își au aplicațiunea numai atunci când se pretinde a se dovedi o stare obișnuită de sminteală la minte, iar nu și în cazul în care proba se cere pentru a se dovedi o stare de sminteală cu totul accidentală sau o pierdere a uzului rațiunii în care s'ar fi găsit acela în momentul în care a făcut actul.

Prin urmare, cu drept cuvânt instanța de fond a respins ca inadmisibilă proba cu martori când ea a fost cerută pentru a se dovedi o stare completă și notorie de imbecilitate, adică o stare de smintire obișnuită, când starea de interdicțiune nu fusese pronunțată, nici cerută. (*Cas. s. I decizia No. 767 din 31 Octombrie 1912, prin care se respinge recursul făcut contra deciziei C. de apel Buc. s. I No. 164/911.*)

CASAȚIE S. II

*Recurentul Minist. de Interne prin d-l avocat C. Popescu.
Intimatul Cezar Ionescu, lipsă.*

* Legea proprietarilor. — Contestație. — Dreptul de apel contra hotărârei dată asupra contestației. Admisibilitate. — Art. 12 și 13 l. proprietarilor.

I. Art. 12 și 13 din legea proprietarilor prevăd două căi de atac contra hotărârilor date în baza acestei legi: apelul la instanța superioară sau contestația la aceeași instanță, prescriind că cel ce a făcut contestație nu poate face apel, dar nu și că cel ce a făcut contestație nu poate ataca cu apel hotărârea dată asupra contestației, de unde rezultă că există dreptul de apel în materie de contestație conform dreptului comun, la care trimitte art. 13. (*Cas. II decizia civilă No. 178 din 11 Septembrie 912, prin care s'a casat decizia C. Apel Buc. s. I No. 59/912.*)

NOTA — A se vedea în același sens și deciziile: Cas. II 58 din 28 Martie 911 în *Jurisprudența* No. 15 din 911; Cas. II, 126 din 9 Mai 1912, publicată în *Curierul Judiciar* No. 72 din 1912 și în *Dreptul* No. 56 din 1912.

R. C. B.

¹⁾ Deciziile ale căror spețe sunt însemnate cu steluță * prezentând o importanță juridică deosebită, vor fi publicate în *extenso* în numerile viitoare.

Recurenta Elisabeta Preot Ilie Voineag, lipsă.
Ministerul Public prin d-l procuror M. Vidrașcu.

* **Acțiune publică.** — **Intentarea ei de către barbat, pentru lovirea săvârșită contra soției.** — **Admisibilitate.** — **Art. 5 al. 3 proc. pen.**

2. În principiu, plângerea fondată pe o infracțiune la legea penală poate procedea de la persoana care, direct sau indirect, a suferit o vătămare, în urmarea infracțiunii. Așa dar, soțul este îndreptățit să pornească plângere, în numele său, pentru faptul de lovire săvârșit în persoana soției sale, întrucât dânsul a suferit personal un prejudiciu moral, pe lângă prejudiciul încercat de soția lui. (Cas. II, decizia penală No. 2166 din 12 Septembrie 1912, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței trib. Ilfov s. III No. 780/912).

NOTA. — A se vedea în același sens și decizia Cas. II No. 3069 din 14 Decembrie 1911 (acțiune intentată de bărbat pentru injurii adresate soției sale), al cărei sumar s'a publicat în *Curierul Judiciar* No. 22 din 912, pag. 263 col. 2-a.

R. B.

Cererea făcută de d-l Procuror-general casație în cauza lui Anastase Enache.

Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

* **Regulament comun.** — **Contravenție de simpla poliție.** — **Competința judecat. de pace.** — **Art. 385 al. 9 cod. pen. și 51 l. j. p.**

3. Contravențiunile la regulamentele comunale, cum ar fi un regulament pentru fabricarea și vânzarea pâinei, se pedepsește conform art. 385 al. 9 c. penal și sunt date în competența judecătorului de pace de a fi judecate, potrivit art. 51 l. j. p. (Cas. II decizia penală No. 2195 din 17 Septembrie 1912 prin care s'a regulat competența trimițând afacerea la judele de ocol Tândărei).

Recurentul Gh. Ionescu, prin d-l C. V. Obedeanu.
Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

Fals în acte publice. — **Agent de percepție.** — **Trecerea în cotorul recipiselor mai puțin.** — **Insușirea diferenței.** — **Ordinul ilegal al superiorului.** — **Dacă apără de răspundere.** — **Art. 124 c. p.**

4. Faptul unui agent de percepție de a trece în cotorul recipiselor date contribuabililor mai puțin, cu intenție de a-și însuși diferența, constituie delictul de fals în acte publice, chiar dacă dânsul a depus în urmă banii încasați în plus, întrucât instanța de fond constată împrejurările din cari deduce că a existat posibilitatea de prejudiciu.

Ordinul ilegal al superiorului, relativ la un fapt oprit de lege, nu apără de răspundere pe inculpat și nici nu-l constituie de bună credință. (Cas. II decizia penală No. 2196 din 17 Septembrie 1912 prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei C. Apel Craiova s. II No. 139/912).

CASAȚIE S. III

Recurentul G. Apostolovani lipsă
Intimata Administrația fin. a Capitalei prin d-l avocat Parascivescu.

Fonciar. — **Scutire.** — **Proprietățile statului.** — **Impunerea lor la zecimile comunale și județene.** — **Art. 12 al. e din l. impoz. fonciar.**

1. Proprietățile statului, ce sunt închinate la parti-

culari, sunt supuse la zecimile județene și comunale întru cât prin nici o dispoziție din lege, ele nu sunt scutite de aceste zecimi. (Cas. III, decizia fiscală No. 657 din 2 Octomerie 1912, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei comisiei Capitalei No. 477/912).

Recurentul Minist. de finan. prin d-l avocat C. Marinescu.
Intimatul Pascu M. Eisner, prin d-l avocat Filip Chefner.

Patentă. — **Arendas.** — **Stabilirea ei după valoarea locativă.** — **Scutirea de taxa proporțională.** — **Art. 2 l. patentelor.**

2. Art. 2 al. penultim din legea patentelor scutind de taxa proporțională profesiunile care plătesc taxa patentei în raport cu valoarea locativă (tabela C.), urmează de aici că arendașii fiind supuși la o patentă de 1% asupra contractului de arendas, dânsii sunt scutiți de patenta proporțională, (Cas III, decizia No. 398 din 5 Octombrie 1912 prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței trib. Putna s. I No. 18/912).

Recurenta Societ. Petroliferă Steaua-Română, lipsă.
Intimata Administ. finan. Bacău prin d-l avocat Al. Zeuceanu

* **Patentă.** — **Arendas de terenuri petrolifere.** — **Impunere cu patenta de 1%.**

3. Când se constată că o societate petroliferă are luate în arendă dela stat terenuri petrolifere, dânsa trebuie să plătească patenta de arendaș de 1%, căci art. 13 din legea minelor, care prevede scutirea de această dare, se referă numai la exploatarea și explorări de mine, iar nu și la arendări de terenuri. (Cas. III, decizia fiscală No. 726 din 19 Octombrie 1912, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei comisiei de apel jud. Bacău No. 343/912.)

Recurentul Minist. de finan. prin d-l avocat C. Marinescu.
Intimatul Samuel și Moscu Beligrădeanu prin d-l avocat Aurel Iiescu.

* **Taxe succesoriale.** — **Legatar universal.** — **Sumă lăsată spre a fi constituită dotă unei fete.** — **Plata taxei și pentru acest legat, la deschiderea succesiunii, iar nu la epoca mărițișului.** — **Art. 48, 49, 64, 65 și 73 l. timbrului și 888, 1017 și 1018 cod. civ.**

4. Când printr'un testament se lasă legatarului universal, care după art. 888 cod. civ. are vocațiune la întreaga succesiune, și o sumă de bani cu condițiune ca să o constituie dotă unei anumite fete străină de familie, la căsătoria ei cu un român, acest legat, până la îndeplinirea condițiunii sau când condițiunea nu se îndeplinește de loc, e proprietatea legatarului universal și deci dânsul trebuie să plătească taxa de înregistrare cuvenită fiseului și pentru acest legat, iar taxa pentru zestre se va plăti atunci când constituirea ei se va face de legatarul universal, în caz când condiția din testament se va îndeplini.

Tribunalul face dar o greșită aplicare a legii când suspendă plata taxei de înregistrare pentru acest legat, sub cuvânt că drepturile fiseului devin exigibile numai la împlinirea condițiunii pusă de testator, adică la epoca căsătoriei copilei, lăsând cu modul acesta o parte din averea defunctului fără proprietar pe un timp nedeterminat. (Cas. III, No. 502 din 30 Noembrie 1912, prin care s'a casat sentința trib. Dolj s. II No. 309/912).